

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

П. П. Войтович

**ЗАХИСТ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ**

Монографія

Одеса
2017

УДК 349.6:355.01
В 65

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 10 від 5.07.2017 р.)

Рецензенти:

Репецький Василь Миколайович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка

Белов Дмитро Миколайович – д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Войтович П. П.

В 65 Захист навколишнього середовища у збройних конфліктах : монографія / П. П. Войтович. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 132 с.

ISBN 978-966-916-435-3

Монографія присвячена комплексному дослідженню міжнародно-правового захисту навколишнього середовища у збройних конфліктах. Розглянуто навколишнє середовище як об'єкт заподіяння шкоди і як джерело потенційних збройних конфліктів. Визначено способи захисту і охорони навколишнього середовища, а також принципи міжнародно-правового захисту навколишнього середовища та здійснено їх співвідношення з принципами права збройних конфліктів. З'ясовано вплив збройних конфліктів на навколишнє середовище та визначено особливості реалізації норм міжнародного права у галузі захисту навколишнього середовища під час збройних конфліктів міжнародного та неміжнародного характеру. Досліджено актуальні питання відповідальності за шкоду, завдану навколишньому середовищу в результаті збройного конфлікту, а також питання імплементації відповідних норм міжнародного права у національне законодавство України.

УДК 349.6:355.01

*«Придивіться краще до природи,
і після цього ви багато чого зрозумієте краще»*

Альберт Ейнштейн

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
-------------------	----------

РОЗДІЛ 1

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ГАЛУЗЬ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	8
--	----------

- 1.1. Навколишнє середовище як об'єкт заподіяння
шкоди і природні ресурси як джерело
потенційних збройних конфліктів.....8
- 1.2. Поняття та способи захисту і охорони
нарколишнього середовища..... 19
- 1.3. Принципи захисту нарколишнього середовища.....29

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРАВА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ І ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВІД ВІЙСЬКОВИХ РУЙНУВАНЬ.....	37
---	-----------

- 2.1. Поняття та види збройних конфліктів..... 37
- 2.2. Вплив збройних конфліктів на нарколишнє середовище..43
- 2.3. Основні принципи права збройних конфліктів
і співвідношення їх з принципами міжнародного права
нарколишнього середовища..... 47
- 2.4. Захист нарколишнього середовища нормами
права збройних конфліктів 56

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ НОРМ У ГАЛУЗІ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	64
--	-----------

- 3.1. Відносини, що виникають з охорони та захисту
нарколишнього середовища в збройних конфліктах,
як об'єкт міжнародно-правового регулювання..... 64
- 3.2. Міжнародно-правовий захист нарколишнього
середовища під час збройних конфліктів
міжнародного характеру.....72
- 3.3. Міжнародно-правовий захист нарколишнього
середовища під час збройних конфліктів
неміжнародного характеру 79

РОЗДІЛ 4	
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШКОДУ, ЗАВДАНУ НАВКОЛИШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩУ ЗБРОЙНИМИ КОНФЛІКТАМИ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ.....	88
4.1. Міжнародна та внутрішньодержавна відповідальність за шкоду, завдану навколишньому середовищу в результаті збройного конфлікту	88
4.2. Імплементация міжнародно-правових норм щодо захисту навколишнього середовища в збройних конфліктах в національне законодавство України	108
ВИСНОВКИ	114
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	118